Nyolczadik évfolyam. 40. szám. Kolozsvár, szombat, február 19. 1887.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belközéptucza 21. szám. (Postaépület) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK“ ELŐFIZETÉSI DIJA:
Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.	Negyedévre	4 frt.
Félévre	8 frt.	Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepeket követő napokon.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33. szám.

HIRDETESI DIJAK
Egy ☐ czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttéri czikkek
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Középiskoláink rendszere.

Sok tekintetben érdekes, bár nem minden részletében tárgyilagosnak mondható vita folyt le a képviselőház legközelebbi ülésén.

A napirenden a közoktatásügyi tárcza költségvetése volt.

Igen természetes, hogy e tárcza keretébe tartozó sok fontos kérdés is megbeszélés tárgyát képezte. A felsőbb, s legkivált a középiskolai oktatás rendszere felett több tekintetben érdekes és jelentőséggel biró felszólalások történtek.

Mikor Hermann Ottó a müegyetem oktatásrendjének hiányairól szól, vagy a mikor Kovács Albert a felesleges intézmények kiküszöbölésének szükségét hangoztatja, kétségkivül oly kérdéseket vetnek fel, a melyek nem csak arra érdemesek, hogy a róluk szóló beszédek komoly méltatásban részesüljenek, hanem arra is igényt tarthatnak, hogy a közkormányzat is megszivelje, s kulturfejlődésünk érdekében az iskolázás rendjét és az oktatás szellemét azok szerint alakitsa át.

Közoktatásügyünk állapotának általános jellemzésével, s a magyar nevelés tudomány általános alapelveinek birálatával nem kivánunk ezuttal részletesebben foglalkozni.

A kérdés, melyről szólani akarunk, középiskoláink jelenlegi rendszere, illetőleg az a tanrendszer, a mely a középiskoláztatás keretébe ujabban beilleszteteett.

Mindenkinek el kell ismernie, hogy közoktatásügyünk fejlődése szempontjából egyike a legfontosabb kérdéseknek a középi-kolai oktatás.

Ha a tanrendszer az iskolázás e fokozatában hibás — az sokkal érezhetőbb hátrányokat szül, mint például a felsőbb oktatás rendszerének esetleges hibái és hiányai.

Középiskoláink jelenlegi rendszere arra a tételre van alapitva, hogy a növendék e rendszer keretén belül mennél általánosabb müveltség birtokába juthasson. Elismerjük ugyan e törekvésnek jogosultságát, de másfelől önként áll elő a kérdés, hogy egy fejlődő nemzetnél szükség van e minden életpályán arra, hogy az egyes müködési körökbe tartozó egyének általános müveltség birtokába juttattassanak vagy pedig be lehet-e érni azzal is, ha az egyes pályakörökhöz mért szakszerü ismeretek megszerzése tétetik lehetővé.

Az a rendszer, mely középiskolánk részére ez idő szerint megállapitva van, alkalmas ugyan arra, hogy a növendékek az általános müveltség birtokába jussanak, másfelől azonban az is kétségtelen, hogy az oktatás ezen módszerének alkalmazása mellett a legtöbb esetben oly teher sulyosodik az ifjakra, a melylyel közülök vajmi kevesen képesek megbirkozni, s ez az oka annak, ha ugy a reáliskolák, mint a gymnasiumokból olyan elemek kerülnek ki, a melyek a felsőbb oktatás forumán megkivánt előképzettségnek birtokába egyáltalán nem jutottak.

Az ifjak ugy a reáliskolákban, mint a gymnasiumokban a legtöbb esetben tulterhelvék s igen kivételes egyén az ifjak közt az, a ki leküzdve a tanrendszer nehézségeit, alapos előkészültségre tesz szert a felsőbb oktatás anyagának megkivánt feldolgozásához.

Igen sok esetben megtörtént már az, hogy a kőzépiskolákból kikerült ifjak az alsóbb foku iskolából a magasabb foku iskolákba lépve teljesen elfelejtik azokat az ismereteket, a melyeket épen az anyag sokasága miatt nem alaposan szereztek meg.

Kiváló szaktudósok vitatkoztak már a felett, hogy miként kellene a középiskolai oktatást a növendékekre nézve mennél inkább megkönnyiteni részint a tananyag kevesbitése, részint a tanitási rendszernek fokozatos megjavitása utján.

Hogy a magyar középiskolai oktatás jelenlegi rendszere nélkülözi a fennebbi irányzatok eredményeit azt azok sem vonhatják kétségbe, a kik azt vitatják, hogy a középiskolai oktatás jelenlegi rendszere egyike a legjobbaknak. Kétségtelen tény, hogy a magyar középiskoláztatás mai rendszere a modern népek oktatási rendszereiből elég szerencsésen egyesiti magában azokat a módszereket, melyek hazai viszonyainknak legmegfelelőbbek, de másfelől az is bizonyos, hogy még e téren nagyon is sok a javitni való, s ha a képviselőház egyes szónokai e rendszer átalakitását sürgetik csak annak a kötelességnek tesznek eleget, a mely mindenkire hárul a ki oktatás ügyünk fejlődésének nagy érdekeit szivén hordja.

A vita folyamán többek között Helfy Ignácz a középiskolák egyesitésének eszméjét is felvetette. A középiskolák egyesitése mellett igen jelentős érv az, hogya jelenlegi rendszer a szülőket rákényszeriti oly kórban választani meg gyermekeik életpályáját, a mikor még vagy épen nem, vagy csak igen nehezen lehet meghatározni azt, hogy melyik gyermekben minő életpályára van a megfelelő hajlam kifejlődve. És ez az oka legtöbb esetben annak, hogy a pályatévesztett egyének száma ily rendszer mellett sokkal nagyobb mértékben szaporodik, mint a mily mértékben a valódi hajlamoknak megfelelő oktatásban részesü hetnek a növendékek.

Nincs a magyar nevelés kellő tekintettel az egészségügyre, holott az erre vonatkozó szakpismeretek alapjai már a középiskolákban volnának megvetendők.

Sokat lehetne arról is beszélni, hogy a szaktanári rendszernek behozatala és alkalmazása szerencsés kezdeményezés volt-e a közoktatási kormány részéről. Az eddigi tapasztalatok a mellett szólanak, hogy ez a rendszer felette terhelő a növendékekre nézve, e mellett mértéken tul drágitja a tanulást. —

Arról is szólhatnánk, hogy a természettudományok és a modern nyelvek tanitása jelenlegi tanrendszerünkben nem részesül kellő felkarolásban, holott a modern fejlődés, s a jövő czivilizácziója egyenesen feltételezik azt, hogy ezen tantárgyakra különös suly fektettessék.

Nem alapnélküli tehát azok érvelése, a kik azt hangoztatják, hogy középiskoláink jetenlegi rendszere átalakitásra szorul, s hogy a német rendszernek sok tekintetben téves utánzása már is megszülte azt az eredményt, hogy a német tanrendszer jó lehet a németeknek, de a magyarnak más a szükséglete.

— n.

Politikai hirek.

Az országgyülési függetlenségi és 48-as kör Irányi Daniel elnöklete alatt csütörtökön tartott értekezletén felolvastatott Mocsáry Lajos következő levele: „Tisztelt elnök ur! A körnek roszszaló határozata folytán, késztetve érzém magamat annak kijelentésére, hogy a végrehajtó bizottsági tagságról lemondok s a körből kilépek. Nem mulaszthatom el azon észrevétel megtételét, hogy a határozatban foglalt azon állitást, miszerint a nemzetiségi kérdésben elfoglalt álláspontom „a párt programjával homlokegyenest ellenkezik“, alaposnak el nem ismerhetem. — A párt nem egy alkalommal s legközelebb is kijelentette, hogy az egyenlőség illetőleg jogegyenlőség elveihez ragaszkodik, a jogegyenlőség követelményeinek minimuma pedig az, hogy a fennálló törvény a nemzetiségek irányában megtartassék. Kiválo tisztelettel stb, Mocsáry Lajos.“

Mocsáry levele tudomásul vétetett.

Ezután tárgyaltatott a népfölkelési költségekről szóló törvényjavaslat. Thaly Kálmán és Helfy Ignácz referáltak a ház, véderő- és pénzügyi bizottságában történtekről. Hosszabb vita után, a melyben Ugron Gábor. Madarász József, Enyedi Lukács Petrich Ferencz, Rigó Ferencz és Kiss Albert vettek részt, abban történt megállapodás, hogy a párt a törvényjavaslatot, elveinek s a kormánnyal szemben elfoglalt álláspontjának változatlan fentartása mellett, a kormány felelőssége alatt meg szavazza. Ennek a házban való kijelentésével Irányi Dániel elnök bizatott meg. Végül az igazságügyi költségvetést tárgyalta a párt.

Dr. Köffinger Frigyes pénzügyminiszteri államtitkár már benyujtotta lemondását s az el is fogadtatott. Helyébe dr. Wekerle Sándor miniszteri tanácsos neveztetett ki. Az erre vonatkozó felterjesztések már megtétettek.

Az államvasutak igazgatósági ülései. Baross Gábor közlekedésügyi miniszter — mint a „Bud. Corr.“ irja — Lukács Béla államtitkárt, a magyar államvasutak igazgatósági összülésein való elnökléssel bizta meg.

Az ügyvédi rendtartás novelláris módositása tárgyában legközelebb törvényjavaslatot fog az igazságügyminiszter a ház elé terjeszteni. A javaslat, mint értesülünk. főleg az ügyv. rendtartás 67. és 105. §§-ainak módositását czélozza oly irányban, hogy az ügyvédi szólásszabadság megvédelmeztessék oly sérelmek ellen, a minő p. az ismeretes Baintner-féle esetnél fordult elő; továbbá, hogy nem disqualifikáló büncselekmények. p. párbaj miatt ne legyen az ügyvéd kitéve az ügyvédeskedéstől való felfüggesztés sulyos következményének.

A háboru. A legujabb táviratok egész halmazát hozzák a komoly jellegü hireknek. Egyik arról beszél, hogy Oroszország egész bizonysaggal okkupálni fogja Bulgáriát. A másik azt vitatja, hogy Oroszország szövetségre lépett Francziaországgal, s hogy utóbbi most már komolyan készül megtámadni Németországot. A harmadik tudni véli, hogy a német septenatus pártjának bukása egyértelmü a háboru kitörésével. Mind eme hirlelések csak megerösitik a nemzeteket ama hitökben, hogy az egymást követő háborus hirek szülhetnek ugyan aggodalmakat, de az egész alig tekinthető egyébnek a diplomáczia farsangi tréfalkozásánál.

A román kamarából. A kamara csütörtöki ülesen 80 képviselő aláirásával sürgösségi inditvány nyujtatott be, melyben tekintettel az európai, de leginkább a szomszédállamok hadikészülődéseire, a hadi felszerelések kiegészitésére és a semlegesség megvédésének czéljából 30 milliót bocsátanak a kormány rendelkezésére. A kamara 99 szavazatttal 11 szavazat ellenében elfogadta az inditványt. Bratiano a vita folyamán kijelentette, hogy a kormány nem óhajtja, hogy Románia ismét a háboru szinterévé tétessék.

A bolgár események. Mint a Reuter-ügynökségnek Konstantinápolyból távirják, Bulgáriának Oroszország által való megszállásáról terjesztett hireket valószinünek tartják. Lehet azonban, hogy e hirt azon czélból terjesztik, hogy a bolgár kormányt megfélemlitsék, és azt a Zankov programmjának egész terjedelmében való elfogadására birják.

A képviselőházból.

Budapest, febr. 18.

A közoktatásügyi tárcza költségvetésének részletes tárgyalása folytattatott a ház mai ülésén.

Első felszólaló *Herman* Ottó volt, a ki a mezőgazdasági tantárgyak előadását a többi tárgyaktól külön szerveztetni óhajtja a müegyetemen. Az utána következő *Nendtwich* Károly beszédének főleg azon része keltett zajt, melyben Dobránszky Péter elmozditását a müegyetemi tanszékről igazságtalannak jelentette ki.

Trefort kultuszminiszter azonnal válaszolt is erre, fölemlitve, hogy Dobránszky állása tarthatatlan volt.

Berzeviczy Albert Dobránszky tegnapi denuncziácziót czáfolta meg, szembeszökő érvekkel, melyek derültséget keltettek.

A középtanodák tételénél először is *Helfy* és *Ugron* Gábor szólottak, gyökeres reformokat követelve, az internáczionális jelegü középiskolai szervezet ellenében.

Mindkét szónoknak válaszolt a kultuszminiszter, a ki után *Zichy* Antal szólt. Védelmébe vette a német tanrendszert, de kifogásolta a görög nyelv tanitását, mely nálunk, hol mindenkinek ugyis legalább két nyelvet kell megtanulnia, nagy tulterhelés. E tekintetben azzal is érvelt, hogy Deák Ferencz nem tudott görögül. Beszébe közben kikelt a francziák nyelvi szupremáczia, s általában a francziák „hivalkodása“ ellen, kik — ugymond — ha nem tartanák rablásnak Elzász és Lotharingiának a németek általi visszafoglalását és ebbe belenyugodnanak, ezáltal Európa békéje biztositattnék.

Az elnök Zichy Antal beszéde után felszólalt, sajnálatát fejezve ki, hogy a vitához nem tartozó ügyek is bevonatnak a diskusszióba s e közben a szónok oly nemzetekre is tett e kritikus időkben megjegyzést, mely nemzetekkel békében élünk.

Kiss Albert a felekezeti autonomia szempontjából szólt a középiskolákról, és ezzel az ülés véget ért.

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCÁJA.

1887. február 19.

A hétről.

Budapest, február 18.

Irók, művészek, s más ilyen nem anyától lett, hanem rózsafán termett lények között mindig akad egy-egy őszinte lélek, a ki (theázás közben, és ugy éjfél után, mikor már nem szégyen banálisnak lenni) elsóhajtja magát: „ugyan miért is nem kelnek a képeink?“ vagy: „ugyan miért is nem veszik meg a könyveinket?“ — A mely kérdés mindig elevenen találja a bóbiskolókat s felrázza szenderükből az álmodókat. Ehhez a tárgyhoz mindenkinek van szava. És ha abban mindenki egyetért, hogy a sajnálatos tünet okai igen sokfelé ágazók, soha sincs együtt két ember, a kik ne találtak volna más és más bünbakot, a kik ne leltek volna meg egyik egyben, másik másban a főfő okozóját minden mizériának. — Van, a ki az arisztokratákat okolja, s van a ki eskü szik, hogy minden másképen volna, ha középső osztályunkban (mely egy harmadik szerint nem is létezik) nem fejlődött volna kórsággá az örökletes indolentia s akad olyan is, a kinek szo oru refrainje: „non possumus, kuldusok vagyunk, az egész csak gazdasági kérdés.“ Némelyik gáncsolja a produkálókat, (s ez a némelyik nem kevesebbszer kritikus) és erősködik: hogy van olyan közönségünk, a milyen megérdemlünk, bizonyitgatja: hogy kár irókat tőlni csak azért, mert s szemét nem kell már senkinek. Valaki a kiadókat és a könyvkereskedőket szapulja, a kik nagyon kényelmesen megélnek „áldozataikból“ s a mellett folytonosan panaszkodnak, -- ellentétben, a kalapkereskedókkel, a kik megbuknak, a nélkül, hogy mártiromsagot emlegetnének, a kik, ha élhetetlenek, nem kérnek a kormánytól támogatást, s a kik ha gyarapodnak, nem képzelik magukat maecenásoknak, nem tetszelegnek abban a balhiedelemben, hogy akár a kalapkészitő munkásoknak, akár a kalapviselőknek — jóltevői. És igy tovább, a mig csak találkozik valaki vagy valami megszólni való. Nem volnának fiatalok, ha nem az akadémián végeznék.

A multkor, valahol, ismét előkerültek a kőnyvek, melyek nem kelnek, a keletlen és kelletlen könyvek, melyeket állitólag azért nem vesz senki, mivel emészthetetlenek. A társaság egyik tagja (foglalkozására festő, tehetségére müvész) sarokba szoritott egy vesztére odavetődött journalistát, ilyenképen:

— Ha valaki felelős azért, hogy nincsenek jobb állapotaink e tekintetben, akkor a felelősek önök journalisták. Önök nem teljesitik a kötelességüket. Kötelességük volna többek közt utba igazitani, tájékoztatni a közönséget, hol keresse olvasni valóját s önök egyszerüen megcsalják, félre vezetik olvasóikat. Arról nem is szólok, hogy eszendő számra nem közölnek lapjaikban jóravaló kritikát, végre is, ehhez nem elég az őszinteség, én pedig csak ezt az egyet követelném meg önöktől. Hanem szólok arról, hogy ugyan látják el azt a rovatjukat, a mely fölé ezt a szót irják: „irodalom.“ Ö önnél, a kik testestül lelkestül a politikának adák magukat, ez a rovat alig jelentékenyebb, mint a „kis lutri.“ A leggyakorlottabb legfiatalabb dolgozó társukra bizzák, a ki aztan kénye kedve szerint, felügyelet nélkül irja meg a könyvekről a maga fiatalos gondolatait, fiatalos módon, és ijesztően oreges lelkiismeretlenséggel.

A produkálók nagy tömege ezeknek a fiataloknak a „kor“-é: és e kör fogalmai szerint a kávéházi ismeretség kötelez bizonyos konventiós, minden igazság hijával való, álnok dicséretekre. Ha az ismerősök sorából valaki kiad egy könyvet: a fiatalok chorusa összeáll, körültánczolja az illetőt, és zengi, hogy:

Ez a fiu kell nekünk!
Ez a fiu pompás!
Mert a feje nappal is
Tiszta csupa lámpás!

Akárhány kiadó és könyvkereskedő erre alapitja speculatióját. Valószinü, hogy ezek a recensensek (nem ismerve őket) a polgári életben egytől-egyig a legtisztességesebb emberek, a kik talán a puritánságig igazmondók — szóban. De, ugy látszik, nem ily szigoruak maguk iránt, mihelyt a nyomtatott betűről van szó, mintha a szerkesztőségi asztalnál másféle elvek volnának irányadók, mint egyebütt. Megvagyok győzodve, hogy mindegyik méltatlankodva utasitaná el, a ki arra kérné, hogy hazudjon egy harmadiknak valamit, akármelyikök érdekében, és mégis elfogadott dolog, hogy erre a kérésre: „dicsérje meg a könyvemet“, csak egy „barátságos“ recensio lehet a felelet. Miért? mert a harmadik, a kit bolonddá kell tenni, ez alkalommal nem egy, hanem egész sereg ember? Nem értem az okoskodast, pedig hozzászólhatok, mert hat én is közönség vagyok. Volt idő, midőn megvettem minden uj könyvet, a melyet általánosan dicsértek, s be kellett látnom, hogy rászedtek. Most nem veszek egyet sem, pedig valószinü, hogy a sok között akadna nem egy, a melyet érdekkel olvasnék. De hát nem vehetek meg találomra vagy husz könyvet, hogy kisüssem, melyik kettőt kell olvasni, s melyik tizennyolczczal fütsek be. S bizonyos vagyok benne, hogy sokadmagammal vagyok igy. Ha nem olvasunk — önök az okai. Reánk tukmalva az élvezhetetlen dolgokat, tönkre teszik azokat a könyveket, a melyek jobb sorsra volnának érdemesek. Védje magát.

A journalista meghátrált.

Ugy hiszem, igaza volt: ezzel a váddal szemben nehéz a védekezés, mert mindenki csak magáért felelhet. S bizony nagy állapot nekünk, a kik koronként hajlandóságot érzünk egy-egy könyvet ajánlani, hogy a szavunk nem jár, mint a régi két garasos. Szinte csábit ez a szomoru tudat, hogy beleessünk a bünbe, melylyel védelnek (a hogy sokszor megszédül némelyik tiszta asszony is, a kinek veszett nevét költötték.) Kisértetbe jövünk, hogy felső fokokban beszéljünk ott, a hol szerényebb szó is elegendő volna, csak azért, hogy állitásainkból legalább valamicskét elhihessünk.

De mikor ugy sincs egyebünk, csak a jóhiszeműségünk?? Tartsuk meg, ha nem is adnak rá sokat.

Nem gondolom, hogy festő-ismerősünk gyanusitni fogja őszinteségemet, ha rábirhatom, hogy elólvassa *Sebők* Zsigmond „Alakok“ czimü kötetét. Előttem ez a könyv a hét eseményei közül való. Többet számlálunk egy kedves, sympathicus iróval.

Bizvást kihagyhatta volna a kötetből valamennyi apró dolgot. Ezek a journalista ötletei, arra valók, hogy feledésbe menjenek, mihelyt megtették szolgálatukat. Ilyeneket irhat, ir is akárki. Hanem van e kötetben három nagyobbacska történet, a melyekből már egyéniség szól: „A statárium,“ „Az uj lakós,“ s különösen „A második Világos.“ Nem érzek hivatást kommentálni e lapok olvasói előtt, a kik ugyis ismerik. (Nem azért jó, mert nálunk jelent meg, e sorok irója nagyon jól tudja, hogy közöltek e lapok néha középszerü dolgokat is.) Látták, mily mély érzet, mily finom, szelid, humor, mily izléses, választékos stil az, a mivel ez az uj ember provokálja a figyelmet. Észrevették, hogy nyelve — kivételes ritkaság — példás tisztaságu, a nélkül, hogy keresett volna. Vagy keveslik mindezt? Gondoljanak rá, hányan vannak iróink közül, a kikben valóban van ennyi méltányolni való?

Nagy respektussal viseltetem az iskolába járó lakosság iránt, mert hát hiába ágálnék ellenük, eljön egy idő, mikor engem bedugnak egy nagy skatulyába, ők pedig repülő-gépen fognak Promontorról Sidneybe utazni, — mert egy szóval érzem, hogy ők a tölényes szellemek, azonban még sem szeretném, ha kedvükért dugába dőlne az az életrevaló terv, melyet a képviselőház nagyja penditett meg. A terv, mint ismeretes, abból áll, hogy tartsa a ház üléseit délután egytől ötig, a mivel vége volna a katalogus-olvasásnak, s hasonló természetü kicsi bajoknak, s a mivel megváltoznék egyszersmind a mi nagy városunknak élete rendje is.

Világváros lennénk, s nem mondanák rólunk többé: „az a hely, a hol a napnak minden órájában ebédelnek.“ Hogy egészség, időbeosztás, és a munkálkodás rendjének tekintetében mily kivánatos a hat és hét közt eső ebédelés, gyakran kifejtették az erre illetékesek. Azt is elmondták, mily következései volnának ennek az életrendi változásnak egyebekben: a hét órakor való ebédelés általánossá válása esetén megállapodnék lassan a látogatási idő, s a szalonélet fejlődésének egy apró-cseprő, de nem jelentéktelen akadálya egyszer s mindenkorra eltünnék; szükségképen hátrábbra tolnák a szinházi előadások idejét, a mi által lehetővé tennék a szórakozást olyanoknak is, a kik napközbe dolgoznak, olyanoknak is, a kik nem szeretik a müélvezetet éhesen. De nekem ugy tetszik, az uj rendszer kecsegtetőbb oldala: a tizenkét órai déjeuner. Képzeljenek önök egy ideális képvise-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iparosaink a haladás utján.

Torda, febr. 15.

Jelen korunk a műveltség kora. Ma már senki sem zárhatja el magát a műveltség napja termékenyitő behatásai elől „chinai falak“ közé a nélkül, hogy ezen józanész ellenes ténye által ne saját romlását készitené elő. A ki élni akar s élni akar saját két keze munkája után, annak is a korral kell haladnia; annak is művelődnie kell — legyen bár egyszerü földmives vagy iparos. Igaz, hogy ezen szellemi munka végzése a megszokott csendes nyugalom feláldozását s a régi már elavult állapotoktól való telfordulást igényli; de ennyi áldozatot szivesen hozhatnak saját fejlődéseik és haladásuk érdekében.

S vajh' kitagadná, hogy különösen az iparosok vannak oda utalva: az ipar terén létesült vivmányokkal megismerkedni; s azt a mit jónak és czélszerünek ismernek meg, átvinni üzlethelységükbe s annak ottan — saját ipari produktumaik versenyképessé tétele érdekében — állandóan érvényt szerezni. Ezt pedig csak akkor fogják létesiteni tudni, ha művelődni akarnak és tudnak.

Jól és szépen mondja az iparról *Stein* Lőrincz hires német iró: „Az ipar fensőbb természeténél fogva, az egyénnek termelése, az egyéni szükséglet számára. Ennélfogva az ipar, valamint a termelők ugy a fogyasztók egyéni életére szoritkozik; előfeltételeit a fogyasztó egyén czéljai és eszközei, meg a termelők egyéni tapasztalásai és képességei képezik. A minél fogva nem nyerhet az egyéniség megfelelő fejlődése nélkül az ipar fejlődést.“ . . .

— Hogy városunk iparos ifjai sem akarják magukat a műveltség áramlatai elől elzárni, hanem fejlődni és haladni akarnak, igazolja „önképző egyletük“ fenn állása és meglehetős virágzása S ha jövőben — a mit szabadjon reméllenünk — inkább fognak akadni oly tehetséges férfiak, a kik iparosaink fejlődését munkálni hivatottsággal birnak, s a kik készek is lesznek szabad idejökből egy néhány órát arra is forditani, hogy egyes — a nemzet gazdászat körébe vágó kérdések, vagy más dolgok felett iparosaink előtt felolvasást tartsanak: bizonyára ezen tényök által a maguk részökről is az iparos ifjak önképző egylete magasztos czélját fogják előmozditani

Füzi Sándor papot, dr. *Volf* Gyulát, *Rédiger* Bélát, *Pálfi* Károlyt, *Simó* Béla kir. tanfelügyelőt stb. szólitsa fel az egylet elnöksége ily felolvasások tartására, s bizonyára örömmel és készséggel fognak a megtisztelő felhivásnak eleget tenni.

Ezen bevezető sorok után, szabadjon a jelzett önképző egylet f. hó 13-án megtartott közgyüléséről rövid vonásokban megemlékeznem.

A közgyülés az iparosok szép számu jelenléte mellett folyt le. Az egylet tevékeny buzgalmu elnöke *Veress* Sándor tiszti ügyész a közgyülést hosszasabb beszéddel nyitja meg, a mely megnyitó beszéd kifejtvén az iparnak a fontosságát s réá mutatván azokra az előfeltételekre, a melyek nélkül az ipartéren csak stagnatió állhat be: hatásos szavakkal hivta fel az iparosokat, hogy a létért folytatott harczban igyekezzenek magukat — folytonos tökéletesités által — harczképessé tenné.

Örvendetesen vettük tudomásul a beszédből azt, hogy a mult évben a tordai kereskedő ifjak is az egylethez csatlakoztak, mi által annak csak szilárdságot és maradandóságot kölcsönöztek.

A mult évben az egyletnek volt 751 frt. 68 kr. bevétele és 663 frt 13 kr, kiadása. Rendezett egy majálist, egy fillérestélyt és egy bált. Van az egyletnek jelenleg 69 pártoló és 50 rendes tagja.

Az uj tisztviselői választást a közgyülés megejtvén, az a következő eredménnyel történt meg: elnök lett ujra *Veress* Sándor; alelnök id. *Zalányi* István, pénztárnok, *Lázár* István, titkár Csont Lajos jegyző *Lámpé* Lajos, könyvtárnok ifj. *Zalányi* István, orvos dr. *Szentpéteri* Lajos. Ezenkivül választatott 12 választmányi és 6 póttag. Megemlitem még, hogy az egylet a mult évben tartott 12 rendes és egy rendk. választmányi gyülést.

Végül a tordai iparos és kereskedő ifjak önképző egyletének (a mely a betegsegélyezést is hivatása körébe vette fel) virágzó jövőt kivánok, a mely nem fog kimaradni, ha az ügy mellett szent odaadással lelkesedni és munkálni meg nem szünnek. Ugy legyen! . .

N. A.

Az E. M. K. E. ügye Segesvárt.

Horváth László, kir. tanfelügyelőnek és az E. M. K. E. segesvári választmánya alelnökének évi jelentése.*)

Méltóságos gróf, egyleti Elnök ur.

Tisztelt közgyülés!

Egész magyar államunk jövőjére nézve nagyfontosságu ténykedésre hivatott E. M. K. E. működéseit midőn osztatlan érdeklődéssel és figyelemmel kiséri minden polgára e hazának; midőn annak nyilt czélja létesitésére az egész társadalom és a lakosságnak minden rétege sorakozik; midőn működésének első lépésével is bebizonyitotta azt, hogy czélja nem az, hogy más ajku polgártársainak nemzetiségét megtámadja és alássa; sőt ellenkezőleg, midőn a határszéli ipar megmentése és biztositása czéljából oly sikeresen fellépett, — annak érdekeit éppen Nagyszebenben, Brassóban s itt is Segesvártt szolgálta legtöbb eredménynyel: mely tények mellett ott van nyilvánosan kiadott „munkaprogrammja“, melynek mindent felölelő magasztos eszméi egyedül abban találnak kifejezést: hogy igen is mentsük meg Magyarország részére azt, a mi az övé volt, a népesség, társadalom és az egyház körében; és tisztelve a velünk annyi századok viharaiban és jobb napjaiban együtt élt nemzetiségek lételét, törekedjünk arra, hogy a haza, király és alkotmány szeretetében és hűségében egyetértve mint egy szabad hazának szabad polgárai, gyülölség, irigység nélkül tegyük meg hazafiui kötelességeinket az ezer éves magyar állam és trón fentartására.

Ezen magasztos elvek kifejezése és a tényeknek is csak ennek megvalósitását bizonyitó következménye volt azon varázserő, mely hazánk annyi száz és ezer lakóját sorakoztatta az E. M. K. E. zászlója alá, vallás és nemzetiségi különbség nélkül.

Ez adott lételt ezen megyében is a tömörülésnek; ezen megyében, hol a többségben levő szász és román polgártársaink között erkölcsi és anyagi elhagyatottságban élnek magyar testvéreink; egyházaik, iskoláik nincsenek, vagy romban hevernek; szokásaikat, nyelvöket, öltözetöket kezdik levetközni; birtokaikat idegen pénzek terhelik és nyomják, mig ott nem kell hagyniok; kereskedőink és iparosaink idegenekül kell, hogy magukat tekintsék, holott a „Kárpátoktól Adriág“ honját kell, hogy lelje itt minden magyar állampolgár, egymásnak jogát és érdekeit óva és tisztelve. Egy öntudatos társadalomban védve kell lenni minden személynek, minden legkisebb tárgynak, ki védelmezte eddig azon ezerekre menő magyar munkásoknak, cselédségnek bár erkölcsi érdekeit is, kik ezen megye területén évente váltakozva tartózkodnak? Hol vannak templomaik, papjaik, tanácsadóik, kikhez nehéz körülményeikben bizalommal fordulhassanak? Az ilyenekről mondhatjuk el valóban a költővel: hogy „nem találja honját a hazában!“

És mert ezen szomoru állapotok a székelység kivételével az erdélyi részek minden megyéjében kissebb s néhol megdöbbentő nagy mértékben fordulnak elő, — alakittattak megyei választmányok és vidéki fiókkörök; melyek is mig egyfelől tagok gyüjtésével és nyilvántartasával foglalkoznak, másfelől hivatások és kötelességök, mint bizalmi testületeknek, s olyanoknak, kik a helyzetet és viszonyokat legjobban ismerik, felvilágositásaikkal, javaslataikkal is közre működni, — az igazgató választmány működését elősegiteni, foganatositani.

A nagy-küküllő megyei választmány már mindjárt az országos szervezkedés alkalmával, még pedig 1885. május hó 11-én alakult meg; elnökül kérvén fel és nyervén meg, még akkor csak, mint főispánt gróf Bethlen Gábor urat; s ki bár ha azóta a nemzeti törekvés teljes bizalmából a magasztos ügy elnöke, vezére is lett, kegyes volt élükün is állását megtartoni, melyért fogadja őszinte hazafias köszönetét mindnyájunknak, s hálás ragaszkodásunk kifejezését.

A megyei választmánnyal egyidejüleg alakult a bürkösi fiókkör, Horváth István bürkösi ev. ref. lelkész elnöksége alatt; azután pedig a medgyesi, azután Lendvay Sándor szolgabiró kezdeményezésére Kis-Kapuson Fabritius Vilmos, vasuti állomásfőnök elnöklete alatt; végre a megyei választmány kezdeményezésére Kőhalomban akkori kir. jbiró Vén András elnöklete alatt. Első teendője minnyájunknak a tagok gyüjtése volt. Ezen igen fontos és fáradságos eljárást mindenki készséggel fogadta el: legtöbb eredményt mutatott be a kir. adófelügyelőség s annak érdemes vezetője Macza György kir. adófelügyelő; továbbá Szoboszlai Károly, alispán; Gross Károly kir. közjegyző; Kovács Lajos járásbirósági jegyző. A vidéki körökben Nyárádi Simon kir. telekkönyvvezető és neje; Lendvay Sándor szbiró; Nagy Sándor alsó-rákosi ev. ref. lelkész stb. ugy hogy a mult év végével ezen megyéhez tartozó tagok összes száma volt az igazgató választmány kimutatása szerint is.

a) örökös tag 1000 frt alapitvánnyal	1
b) alapitó tag 100 frtta	17
c) rendes tag	327
d) pártoló tag	23 és

igy összesen 368 tag; kiknek száma bizonnyal megszaporodott a most ujabban is a fiokkörökhöz kiküldött gyüjtő iveken. Fájdalom azonban kevesbettünk is, tudtommal épen 2 alapitó taggal, kiket a halál vaskara szakitott ki soraink közül; az egyik K. Horvát János, kövesdi birtokos; a volt Felsőfehérmegyének 1848-ban főispánja; későbbi időkben országgyülési képviselő; s ki 100 frtos alapitványából csak 20 frtot törleszthetett. A másik Petky Ferencz, királyhalmi nagybirtokos; ki férfi korának legszebb idejében vette el halálát, övéinek s mindnyájunknak őszinte bánatára, fájdalmára.

A 368 tag közül 45 közvetlenül a kolozsvári központi pénztárnal lévén befizetve, azoknak nevei a megyei pénztárnál nem is jegyeztetett be. A 45 tagon kivül a megyei pénztárhoz befolytak a következő összegek:

a) 1885 ben személyes befizetések után 629 frt 11 kr. mely összeg azon év végéig minden levonás nélkül be is lett terjesztve a központban.

b) 1886 végeig személyes befizetések és bárczakönyvekből befoly összesen 725 frt 62 kr, mely összegből v központba beterjesztett 664 frt 73 kr; kiadás volt 23 frt 39 kr. és igy a pénztárban van 37 frt 50 kr, mely összeg az 1886 ik évben a rendes tagsági dijakból levont, és a megyei választmányok kezelési költségeire alapszabályilag engedélyezett 25 százalékos levonások összegeit képezi s melyről rendelkezni a t. közgyülés van hivatva a pénztári jelentés előterjesztése sorrendjén.

(Vége köv.)

*) Felolvastatott az E. M. K. E. segesvári választmányának ez évi rendes közgyülésén.

Kincstári iskolák a bányatelepeken.

(Két czikk.)

II.

A kormánynak, mely most már a kincstárral azonos, amaz eljárása ellen, hogy a birtokok és jogok eladása által a jövedelmet rohamosan fokozni, és a kezelési költségeknek apasztása által a kiadásokat leszállitani, általán véve pedig az ország pénzügyi helyzetének megzavart mérlegét rendes állapotba helyezni iparkodik, tisztán fináncziális szempontból nyomatékos kifogásunk alig lehet; sőt hazafiui érzületünk ezen eljárás mellett talán számos védelmi okot is tudna felhozni. De igen is lehet kifogásunk — eltekintve ez alkalommal a pénzügyi téren észlelt eredménytelenségtől — akkor, ha látjuk, hogy a nevelésügy ezen operatiok keresztülvitelénél kellő figyelemre nem méltattatik.

Nem irányulhat oda nézetünk, hogy a vásár ügylet megkötése alkalmával a kormány a kegyuri terheket egyes haszonleső s legtöbb esetben más felekezethez tartozó vállalkozóra ruházza át, de joggal követelhetjük, ha már a törvényhozás ez irányban figyelmét mind ez ideig kiterjeszteni szükségesnek nem találta, azt hogy a befolyt összegből egy bizonyos százalék kihasittatván, ezen összeg, akár maga a kincstár akár pedig az érdekelt vallásfelekezetek főhatóságai által kezelve, a kegyuraságból folyó kötelezettségek fedezési alapját képezze.

Ezen eljárás által eléretnék nem csak, az, hogy a kormány a felekezetek nevelési ügye körül továbbra is biztositaná mindazon befolyást, melyet mint kegyur a maga részére a korábbi időben megszerezni czélirányosnak és szükségesnek látott: hanem az általa jövőre is gyakorlandó kinevezési jog utján biztositaná azt is, hogy hazafias szellemü tanitók a növendékeket hasonló szellemben oktatva a fiatal nemzedéket már az oktatás első stadiumában állam-polgári és honfiui kötelességei felismerésére vezessék.

Még kivánatosabb és korrektebb lenne azonban, ha a kegyuri viszonyokat ugy a kincstár, mint a vallásfelekezetek és népnevelés érdekében maga a törvényhozás törvény utján annál is inkább rendezné mivel e tekintetben általános hatályu rendeleteink nincsenek. Leginkább helyén lett volna különösen az iskolák fentartása és javadalmazása körüli kegyuri kötelezettségeket a népoktatási törvénynek alkotása és később annak módositása alkalmával meghatározni.

A népoktatási törvény bár ugy a felekezeteknek, mint egyeseknek jogot adnak iskolák alapitására és fentartására a kincstárnak kegyuri kötelezettségeiről azonban meg sem emlékezik, pedig e kötelezettségeknek nyomai az évenkint tárgyalás alá kerülő állami költségvetésben felvett nem épen tekintetetlen összegben feltalálhatók.

Az idézett törvények hiánya és hallgatagsága e tekintetben oly szembetünő, hogy majdnem azon következtetésre jutunk, miszerint ezen népnevelési ügyünkre és ennek állapotaira lényeges befolyással biró körülmény szándékosan lett a legalkalmasabb helyen és időben mellőzve.

Az vallásfelekezetek tehát erős jog-alapon állva igen helyesen járnak el akkor, midőn egyrészről a hosszas gyakorlatból meritett követelési jogaikkal élve, iskoláik fenntartása s a népoktatási törvények szavai szerint azoknak korszerü berendezése és javadalmazása érdekében, részint önkényt, részint pedig a törvények végrehajtásával megbizott hatóságok felhivása által kényszeritve a pénzügyi kincstár mint kegyurnál esetről esetre kopogtatva helyesen járnak el másrészről akkor is, midőn iskoláik felekezeti jellegét, különösen uralkodó körülmények között feladni nem kivánják.

A felekezeteket ezen eljárásaikban nemcsak a hosszas gyakorlat, nem csak az igazság, hogy: „quod semel placuit, amplius displicere non potest“: hanem az kegyelmes királyi ediktumok is, melyek az 1816 évi 27941. 1817. évi 23965 1819. évi 36313. számu udvari kamarai rendelvények alapulnak s melyek értelmében a kegyur kötelezettségeinek teljesitése törvény utján is kötelezhető, — támogatják.

Mindezek után igen czéltévesztettnek találnám azon okoskodást, melyszerint a kincstár a kegyuri kötelezettségeket csak „usque ad bene placitum“ vállalta volna magára. Mert jól lehet a felekezetek szabad vetelési joga a törvényhozás által nincs formulázva, de épen ugy nincs kimondva az sem, hogy a kincstár a törvények értelmében lemondhat kegyuri kötelezettségéről, sőt a fennebb idézett kegyelmes királyi leiratokból, éppen az ellenkező bizonyitható be.

De nem állja ki a kritikát a fennebbi okoskodás azon okból sem: mert jóllehet hogy a hűbérrendszer megszüntével a kincstár több oly jogok élvezetét vesztette el, melyek jövedelméből, különös megerőltetés nélkül is, szakithatott ki az általános nevelésügy fejlesztésére kisebb-nagyobb összegeket; mert jóllehet egyes bányászati vállalatok kevésbbé jövedelmezősége miatt több helységben a kincstári bányászat teljes felhagyása következett be; mert jóllehet a jobbágyak és bányásznép művelése iránti érdekeltség a folytonos és közvetlen érintkezésnek fokozatosan gyérebbé vált mindhanyatlott, s általán véve a kincstárnak mint vállalkozónak népei jövője iránti kötelezettsége alászállott: azt azonban figyelmen kivül hagyni nem lehet, hogy a kincstárnak — végső és helyes elemzésben a kormánynak — ha összes jogairól és vállalatairól lemondott is, voltak, vannak és lesznek iskolák fenntartása körül oly általános érdekü kötelezettségei, melyeknek teljesitése nemzeti és közmüvelődési okok miatt, meg tagadnia nem szabad.

Egy iskolalátogató.

Vidéki farsang

Nagy-Enyed febr. 18.

Folyó hó 12-én folyt le városunkban a szegény tanulókat segélyző kör által rendezett „Gyermekbál“ az ez alkalomra igen szépen diszitett városi nagy teremben. E nagy terem gyorsan benépesült a gyermekek, növendékek, felnöttek és szülök tömeges megjelenése folytán. A gyülekezésnek legérdekesebb mozzanata az volt, mikor a ladi patronesse Kovrik Tivadarné egy ketted 9 órakor Aczél Béla bálrendező bizottsági elnök karján a bálrendező bizottság sorfala között nagy családja kiséretében harsogó zeneszó mellett a bálterembe vonult s a szép monogrammal ékesitett óriási szes emelvényen elfoglalta a számára kijelölt helyet, mikor is Aczél Béla bálelnök forró üdvözlő szavak kiséretében egy igen diszes virágcsokrot nyujtott át ő nagyságának ez este emlékül.

Ekkor reá zenditette az ifju zenekar a czigánydást s ezzel kezdetét vette a gyermekbál, melyet a gyermekek és növendékek nagy örömmel tánczolták végig.

Véget érvén a gyermekbál 10 órakor, a tánczok bálját Aczél Béla bálelnök a lady patronessel nyitotta meg, — mely fokozatos jókedvben reggeli 5 óráig tartott s melyben a négyeseket 60—80 pár tánczolta.

---

lőházat, melyben senki sem haragszik, senki sem agyarkodik, mert mindenki jó humoru, mindenki jóllakott. Trefort minisztert elelhagyná az idegesség, s oly nyugodtá válnék, mint John Bull, Páter Komlóssy meg oly szeliddé és jóságossá, mint a wakefieldi lelkész. Egyszerre vége volna minden parlamenti botránynak.

Pedig a parlamenti botrány már régi hagyomány. Azok, a kik manapság ugy kijöttek sodrukból, hogy a minapi események pártját a kaffereknél is a történelmi időkben képzelik, nem dicsekedhetnek valami erős emlékező tehetséggel. Láttunk valaha ülést, a melyben a botrányt olyan férfiu provokálta, a kinek organuma ma a leghevesebben botránkozik. Pedig az akkor megtámadott épp oly kitünő, szeplőtelen férfi volt, mint Trefort miniszter. De jaj a botránkoztatónak: a bünhödése az hogy egykori bünét maga kénytelen elitélni a legerősebben, a legszigorubban.

Nemcsak a buza szemmel, a konkolylyal is ugy van: hosszu, hossza ideig hever a Fáraók sirjában, valaki rá talál, elveti, és a konkoly kicsirázik.

Május.

Becsületből.

Angolból fordította: Amica.

(Folytatás. (39)

XXII.

A bal sorsnak nemsokára vége lesz, s boldogságunk napja ismét felvirad. Édes Metám ne légy oly szomoru; nem olyan messze van az, mint mi gondoljuk.

West Cliff gondosan bezárt ablaktábláival szemünkbe tünt. Midőn kapuja előtt elmentünk azt mondám:

— West Cliff oly ridegnek oly elhagyottnak látszik! Vajjon Chichester ur mikor fog haza jönni.

— Nem tudom. Bár tudnám, hogy hol van. Szegény öreg Garth, ő nehéz szivvel távozott innét.

— Ugy van, válaszolám, azon napra gondolva midőn oly szomoruan utoljára láttam a testvérem előtt állani. Nigel, gyakran óhajtom, hogy bár Lily őt szerette volna.

— Akkor sok minden másképen történt volna, viszonzá gyorsan Nigel.

— Mildred néni azt gondolja, hogy idővel megnyerheti hugomat, mondám.

— Isten mentsen! kiáltá Nigel. Nem Meta; tudd meg azt, hogy bár mi történjék Chichester Garthnak nem szabad többé Lilyvel találkozni.

Meg akartam tőle kérdezni, hogy miért mondja ezt, de amily gyorsan jött hangjából s moderából épen oly gyorsan kihalt a szenvedély, és sokkal nyugodtabban azt tevé hozzá:

— Szegény kis Lilyke soha sem fogja az ő szőke haju Harryját elfelejteni; hű marad emlékéhez, ő soha sem fog mást szeretni.

* * *

Mindnyájan a villásreggeli mellett ültek, midőn haza mentünk; Mildred néni meg dorgált hogy miért maradtam künt oly hosszasan az esőben.

— Az én hibám, én tartottam künt, monda Nigel.

— Elég nagy bolondság volt magától. Édes Metám itt van a jó forró leves, egyél belőle; egészen át vagy ázva, fel kell magadat melegiteni.

— Merre jártatok? kérdé Jack a sonka vágás mellől fel nézve A Meta piros orczájáról itélve jó kis sétát tettetek.

— Ugy van, messze voltunk, válaszolá Nigel helyettem zavaromból kisegitve.

S hogy a társalgásnak más fordulatot adjon elmondta Jacknak a Scanlon halála hirét, s ez a tárgy folyt az egész étkezés alatt.

* * *

Az East Cliffen eltöltött utolsó délutánunk nagyon kellemetlen volt és szomoru.

Lily kezeit ölébe eresztve, fejét az ablakhoz támasztva hallgatva ült és ki nézett. Koronként egy egy nehéz könnycsepp gördölt le az arczán, s ajkai görcsösen vonaglottak.

Vajjon miről gondolkozott az egész hosszu délutánon?

Mildred néni a tüz előtt ült, halkan s szomoru hangon beszélt, egyszer az ablakban ülő hallgatag alakra nézett.

Egyszer Mildred néni megfogta a kezemet.

— Édes Metám, mondá, miért váltok igy el Nigeltől?

Nem merve szemeimet jóságos részvétteljes arczára felemelni, lassan azt válaszolam:

— Nénikém, azt én nem tudom magának megmondani.

— D gyermekem az nekem fáj s szerencsétlen tesz titeket igy látni; pedig ugy látszik, hogy Nigel most is oly forrón szeret mint ezelőtt tevé. Édesem mi akadályozza meg házasságotokat?

Házasságunkat! Arczom bibor szint váltott és égett. Hiszen én már meg voltam esküdve! Hát nem fogadtam-e fel ma reggel, hogy Dering Nigelnek mind halálig, szerető, hű és engedelmes felesége leszek? És ime pár óra mulva hazugság van ajkamon, s még az áldott jó Mildred nénimnek, ki oly anyai szeretettel gondoskodott rólam és Lilyről mióta East Cliffen vagyunk, sem mondhattam meg az igazat. Egy ilyen házasság mint az enyém, minő áldást várhatott.

Pedig a legjobb szándékból tettem.

A Mildréd néni nyilt tekintete előtt arczomat lesütöttem, mert bünösnek és kétszinünek éreztem magamat. A lábainál a szőnyegen ültem, s elébe hajtottam a fejemet.

— Édes nénikém, majd egyszer megkérem Nigelt, hogy engedje meg, hogy nénémnek mindent elmondhassak.

— Meta, ugy e szereted őtet? — kérdé gyöngéden a fejemre téve kezét.

Hogy mennyire, s mily forrón szeretem, — azt talán még magam sem tudtam.

De annyit mondtam hogy „igen“. midőn az ajkamat a vállamon nyugvó jóságos kezére nyomtam.

— Édesem, ha ezzel tisztába vagy és oly igazán szereted őtet, s hogy ő szeret tégedet, ugy nem féltem a jövődet; de — folytatá s hangja suttogássá változott, még sem tudom megérteni a rajtatok történt változást, a szegény Harry halála óta. Attól az éjszakától kezdve Nigel olyan mintha kicserélték volna.

Ugyan jó hogy arczom el volt rejtve, mert éreztem hogy elfehéredtem Nyelvem, a szám padlásához ragadt, s néhány pillanatig nem tudtam szólani. Vajjon sejtette? Vajjon gyanitotta? Hála az égnek azt nem tevé! A következő szavai megnyugtattak.

— Édesem, én nem kivánom hogy a köztetek levő titkot elmondjad, sokkal többre becsülöm Nigelt, és több bizodalmam van benne, minthogy itéletében bár mire nézve gáncsoskodjam, de szeretném ha esküvőtök minél hamarább meg lenne.

Ugy örültem hogy e pillanatban Nigel és Jack a szobába léptek s társalgásunkat félbe szakitották.

XXIII.

Más nap reggel korán keltünk fel, mert Lily és én reggelizés után rögtön indultunk.

Szegény kis Lily! Az East Cliffi emlékektől való elválás nagyon nehezen esett neki. Midőn a szürkületben felébredtem nem találtam a szobában. Ösztönöm azt mondta, hogy a tometőbe ment kedvesse sirjánál a bucsu látogatást megtenni.

Gyorsan felöltöztem s a lépcsőn elszaladva az első ajtón kimentem.

Egyike volt ez azon homályos őszi napoknak, midőn tengeren és földön ünnepélyes mély csend honol, midőn erdőt és mezőt a szürke köd leple borit s nincs nap mely a hervadó leveleket a bibor és arany szinzománczával megaranyozza. Azonban East Cliff körül nem voltak rozsdás piros és arany szint váltható levelek, mert a nyilt tengerről jövő éles szél hamar letépte azokat a ferdén nőtt ágakról.

East Cliff és környéke nagyon szomorunak és ridegnek látszott ezen a reggelen, midőn a fasoron végig sietve mentem le a jól ösmert szikla ösvényen.

Lent a tengerparton a halász kunyhók előtt egy aszonyt láttam le s fel járkálni majd megállott s karjait kitárva a szürke tenger felé nézett. Szegény asszony! szegény özvegy! bizonyosan kérte a tengert, hogy adja vissza férjét, kérte a nyughatatlan s örökké zugó hullámokat, hogy mossák ki férjét ide a partra az ő lábaihoz. Szegény bánat sujtotta teremtés! kis gyermeke s kenyérkereső atya vesztességét nem érezve az anyja szoknyájába fogó vagy mentve melette.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hogy e gyermekbál ily fényesen sikerült, az első sorban a lady patronesse közkedveltségü személyének, széleskörü összeköttetéseinek és a jótékonyság terén ismeretes buzgó tevékenységének köszönhető. Másodszor köszönhető a segélyző-kör buzgó, tevékeny és áldozatkész nőtagjai szives közreműködésének és harmadszor köszönhető a bálrendező bizottság tapintatos, ügyességének, különösen köszönhető pedig Aczél Béla bálbizottsági elnök lelkes, buzgó és tántorithatatlan kitartó ügyszeretetének.

A számos jdlenlévők közül következő nőknek és kisasszonyoknak neveit sikerült feljegyeznem.

Kovrig Tivadarné lady patronesse (bordé selyem uszájos ruhában) és nevelt leánykái Straub Mariska és Tinka, gr. Bousseaul Henrikné és gyermekei, dr. Bocz Józsefné és gyermekei, Bodola Lajosné, Czimer Józsefné és gyermekei, Farkas Mária, Fejérdi Józsefné s leányai: Ilka és Amália, özv. Klimes Károlyné, Balogh Ilona, Tokos Géza, Király Miklósné és kis leánya, Borsos Berta, Krismamés Vilmosné, Erdélyi Mari, Korbuly Bálintné és gyermekei, László Gyuláné és leánya Kornélia, Lázár Károlyné és gyermekei, Lázár Adolfné és gyermekei, Lőrincz Károlyné és leányai: Klára, Kata és Lujza, Baka Róza, Bartha Ilona, Keresztes Ilona, Fodor Johanna, Ujvári Imréné, Székely Kata, Pattantyus Antalné és leányai Straub Jánosné és leánya: Tinka, Scheidel Józsefné és nevelt leánya, Szilágyi Farkasné és kis lánya, Tóth Miklósné és gyermekei, Tamás Sándorné, id. Vinkler Jánosné és leánya; Flóra, ifj. Vinkler Jánosné és kis leánya stb.

r. l.

MINDENFELE.

Kolozsvár, február 19.

Tisztelettel k rjük azon t. olvasóinkat, kik elofizetési dijjaikkal hatralékban vannak, hogy azt postafordultaval megküldeni sziveskedjenek.

— **A királyi pár Budapesten.** A király f. hó 26-án, a királyné pedig f. 28 án érkezik Budapestre s márczius 7-én a budai várkastélyban nagy udvari estélyt adnak.

— **Uj püspök.** *Kassai* püspökké, mint megbizható helyről irják, báró *Hornig* Károly kultuszminiszteri tanácsos fog legközelebrről kineveztetni.

— **Kinevezés.** J a k a b Rudolf, marosvásárhelyi kir. albiró a kir. táblához kinevezett Kozma Gy. helyére a marosvásárhelyi kir. törvényszékhez kir. ügyészszé kineveztetett. Az ügyészi kör fiatal szakképzett erőt nyert benne.

— **Bernátfalvi Bernáth Béla,** huszárhadnagy, az erdelyi arisztokraczia kedvelt tagja a harmadik huszárezredhez tart. tisztül atnelyeztetett.

— **Uj belső titkos tanácsos.** Hir szerint ő felsege dr. V á l y i János eperjesi görög kath. püspököt, legközelebb belső titkos tanacsossá nevezi ki.

— **Hátszegről** irja lapunknak egyik barátja, hogy ott e hó 19-én (szombaton) tánczestély leend, melynek tiszta jövedelmet az E. M. K. E. javara szanták a derék rendezők. Igy van helyesen! Ideje már, hogy a szt. eszme testet kezdjen öltení Hunyadmegye ezen városában is, mert országreszünkben nincs a magyarositásra nagyobb szük ég, mint ezen a vidéken, hol a tős gyökeres székely-magyar lakósok több községben idegen nyelven vallják magukat „m a g y a r"-nak; sőt vannak magaban a városban is az alsóbb osztalyhoz tartozók között oly magyarok, még pedig reformátusok, akik csak nehezen és töredezve beszélik édes anyanyelvüket. A bál élén álló férfiak — különben — előre is garancziát nyujtanak a szép sikerről.

— **Főispán, mint népfölkelő tiszt.** Győrott a hét folyamán kezdték meg az alkapitányi hivatalban a jelentkezést a népfölkelői tisztségre. Eddig körülbelül 100-an jelentkeztek. Első jelentkező maga a főispán, B a t t h y á n y Lajos gróf volt.

— **Börze spekuláczió.** Egyik fővárosi lap azt ujságolta, hogy a gyulafehérvári káptalan egyik kanonokja börze spekulácziókba elegyedve, többek között a gyulafehérvári takarékpénztárt is (melynek alelnöke volt) magával vonta a börzemüveletekbe. A nevezett takarékpénztár igazgatósága lapunkhoz nyilatkozatot küldött be, melyben kijelenti, hogy a takarékpénztár semminemü börzemüveletbe nem bocsátkozott, s alelnökének nem is állott hatalmában az intézetet ilynemü müveletekbe beránta ni, szóval a hirlelés e részében minden alapot nélkülöz.

— **A gyöngyösi választás.** Vison tai Kovách László csütörtökön Mudrony Soma ellenében 35 szavazattöbbséggel képviselővé választatott.

— **Protektió.** A napokban emlitettük, hogy a petrozsényi két tanitói állomásra 62 pályázó akadt; de akkor még nem tudhattuk, hogy azon állomások egyikét egy egészen ifju (!) tanitó fogja elfoglalni, aki jelenleg egy 400 frtos állami iskolánál müködik s azt 600 frtossal cserélendi föl. Hiában! a mai protektiós életviszonyok azt is megengedik, hogy a jobb sorsra méltó régi szolgák kenyér nélkül tengődjenek, vagy pedig a silány helyeken családostól nyomorogjanak, még némelyet . . . nagybatyja Budapesten előléptet. Igazság, jöjjön el a te országod!

— **Népfelkelési tisztekül** — mint a Tageblatt irja — N. Szebenben igen kevesen jelentkeztek.

— **Neugebauer László** a magyar irodalom érdekében szerzett érdemi elismeréseül, mint a mai hivatalos lap tudatja, a koronás arany érdemkeresztet nyerte.

— **A trónörökös kirándulása.** Rudolf trónörökös a közelebb Bécsben tartott tourista-tánczmulatságon Petermann Ernőnek, a tourista-club osztályelnökének kifejezte azt a szándékát, hogy a hét végén Lussinpiccoloba óhajt kirándulást tenni, hogy a Monte Orossit megmássza, melyről gyönyörü kilátás nyilik. A trónörökös nagy érdeklődéssel tudakozódott a lussinpiccoloi vidéken uralkodó időjárás felől s erről jelentéstételt rendelt meg magának továbbra is.

— **A gyulafehérvári** lövölde-egylet f. hó 12-én tartotta meg tánczestélyét, mely az eddigi bálok között a leglátogatottabb és legkedélyesebb volt. A rendezőség nyugodt öntudattal gondolhat fáradozásai eredményére.

— **Vidéki farsang.** Nagy-Szebenben a mai jelmezes bálon kivül, mely a római császár nagy termében fog megtartatni, az ottani kaszinó is álarczos bált rendez. A bál 22-én tartatik meg, a kaszinó helyiségében.

— **Hajtóvadászatot** rendeznek Szeben vidéken holnap. A gyülekezés reggeli 8 órakor veszi kezdetét.

— **Népfelkelő menyecskék.** A Budapesti Hirlap beszéli el a következő, igen érdekes történetket: A katonai ügyosztály tisztviselői a legjavában izzadtak nagy munkájukon, midőn csak kinyilt az ajtó és két piros-pozsgás József-városi menyecske lépett be a hivatali helyiségbe. A jelentkezők nagy tömege, meglepetve a kellemes jelenségtől, bámulva tekintett az érdekes hölgyekre, kik a tisztviselői asztal elé lépve, — harsány hangon ki jelentették, — hogy ők mindenáron népfelkelők akarni lenni az Oroszország elleni haborubau. A tisztviselő örömmel vette ez egri nőkre emlékeztető hősies nyilatkozatot, mindazonáltal bátorkodott kijelenteni, hogy törvény értelmeben a kivánalomnak nem lehet eleget tenni. Persze, hogy a nyilatkozat sem a harczias szellemü hölgyeket nem elégitette ki, de még az ott lévő népfelkelő urakat (különösen a fiatalabbakat) is igen elszomoritá. A tisztviselő tehát, mintegy vigaszul, előadta, hogy mindazonáltal azon tegyvernem megjelölésével, melyet viselniakarnak, szabadságukban áll a hölgyeknek a nevsorba való felvételüket az országgyülésen kérelmezni. Az asszonykák hir szerint meg is fogalmazták e kérvényt s annak benyujtásával, mint legudvariasabb képviselőket: Fenyvessi Ferit és Rononczi Gidát bizzák meg.

— **Háborus jelek.** Csongrádmegye több községében nagy mérvü lóvásárlas történt. Csongradon egy magas rangu katonatiszt vásárolta a lovakat, a katonaság számára.

— **Változások** a közlekedési miniszteriumban. Z a h o r s z k y min. tanacsos, a vasuti osztaly eddigi vezetője, az ut- és vizépitészeti I. és II. osztaly vezetésével bizatott meg; S z a b ó min. tanacsos a posta- és távirdaügy egyesitendő osztalyainak vezetését. A postatakarékpenztári tanacs elnökségét L u k a c s Bela allamtitkár vette át.

— **Egy egyetemi tanár meggyilkolása.** Graczban csütörtökön iszonyu büntény történt, melynek dr. Pebal Lipót ottani egyetemi tanár s igen érdemes és ismert vegyész esett áldozatul. Az esti órákban az a hir terjedt el, hogy a vegytani intézetben valami szerencsétlenség történt. Kesobb azonban kitünt, hogy ott sokkal iszonyubb dolog történt. Estefele ugyanis egy Nebel nevü egyén, ki az intézetben volt alkalmazva, de rossz magaviselete folytán elbocsáttatott, behatolt a tanárhoz s a szerencsétlen embert meggyilkolta. Az eset mely részvétet keltett.

— **Aradi hirek.** A n é p f e l k e l é s tisztjeiül Aradon már is szamosan jelentkeztek. A város hatósága, hogy a jelentkezők különböző kételyeit eloszlassa, több kérdést intezett a honvedelmi miniszterhez, felvilágositást kérve azokra. A felvilágositás már részben meg is adatott. — A z a r a d i román fiatalság bálja igen szépen sikerült. A magyar intelligenczia tagjai közül is többen jelentek meg e mulatságon.

— **Életmentő tanácsnok.** Z. A. szegedi tanácsnok, mint a Sz. N. irja, olyan tettet vitt véghez, a milyen a mennyire dicséretes, egy városi tanácsos részéről, épen annyira rendkivüli. Ugyanis, a mint hivatalából haza felé ment, a lóvonatu vonat sinein egy elázott embert látott feküdni. Még egy pár percz és a részeg emberen keresztül megy a feléje közeledő kocsi, mit a tanácsos ur észrevéve, egy gyors mozdulattal a sinen termett s a következő perczben elhuzta onnan az ott heverő egyént.

— **Uttévesztő masina.** Klasszikus eset történt — irja az A. és V. — tegnapelőtt este az aradi pályaudvaron Egy gőzmozdony eltévesztette az utat s a helyett, hogy előre ment volna, rákmódjára hátrafelé rohant ugy, hogy alig birtak megállitani és visszahuzni az állomásra. Szinte hihetetlen az a dolog, melyet este fél tiz órakor Budapestre induló személy onattal esett meg. Az óriási gép a harmadik csengetésre megindult s örületes sebességgel rohant, de nem Budapest, hanem Szeged felé; magával vonzolva a tekintélyes kinézésü waggonokat. A nagy dübörgés felijesztette az egész pályaudvart s rögtön megadták a vészjeleket. A vonat meg rohant tovább s a mozdonyt csak a harmadik őrháznál sikerült a gépésznek megállitani. Ezer szerencse, hogy utközben semmi baj nem történt s hogy a vasut le nem fordult a sinekről vagy pedig valakit el nem gázolt, mivel erre a vendégre nem számitottak s a pályaőrök sehol nem eresztették le az átjáró utakat elzáró sorompót. Ez az eset különben fényes világot vet a nemrég felállitott vasuti villanytorony controllirozó képességére is. Hiába, a kisebb nagyobb vasuti szerencsétlenségeken egy állomás soha sem birja magát tultenni.

— **Vérengző katonatiszt.** Bécsből távirják: Felhaboritó jelenet játszódott le csütörtökön délután a nyilt utczán. Az eset, mely nagy feltünést kelt s igen alkalmas arra, hogy a katonaság és polgárság közt Bécsben uralkodó jó viszonyt veszélyeztesse, a következő: Hitzinger Ede a 2-ik tűzérezred egyik hadnagya a Sanct-Marxer-gasse-n sétáló dr. Fichna István v. tanácsjegyzőt kivont karddal megtámadta, s azzal több olyan sulyos vágást mért fejére, hogy Fichna összerogyott. A hadnagy hőstette után egy készen álló kocsiba vágta magát és elhajtatott. A sulyosan megsebesült tanácsjegyzőt eszméletlen állapotban szállitották lakására. A véres jelenet oka, hirszerint az volt, hogy Fichna Hitzingen hadnagyot ezredparancsnoksága előtt rágalmazás miatt bepanaszolta.

— **Él-e Holub?** A Reuter ügynökségnek távirják Fokvárosból, február 17-ki kelettel: Ide érkezett távirat szerint Holub afrikautazó, szánalomra méltó állapotban Sho-Schongba (Becsuánák országa) érkezett meg. A Baugweló tó és a zambesi folyó közti táborát távollétében a benszülöttek megtámadták s Soelne nevü utitársát meggyilkolták.

— **Bukarest hirlapirodalmáról** a következő stat. adatokat jegyezhetjük fel: van Bukarestnek 10 román, 2 német, s franczia lapja, megjelenik továbbá ottan gazdasági lap 4, élcz lap 4, különböző (tudományos, vallási és zenei), folyóirat 30.

— **Apró hirek.** *Széneleg mérgezésnek* lett áldozata egy asszony Budapesten. — *A fővárosi esküdtszék* tegnapelőtt mondott itéletet két nagyváradi kereskedő becsületsértése pörében. A kereskedők egyikét ki másik társat hiványnak nevezte, elmarasztalták. — *Merlatti,* ismert koplaló annyira meghizott az utóbbi hetek alatt, hogy a nyáron fogyási kurának veti alá magát. — *A laubachi szinház* leégett. A tüzet reggel 3 óra felé vették észre, mikor az oltás már hiában való volt. — *Megkárositották* Futtaki Gyula, ismert fővárosi hirlapirót szerkesztősége szolgái. A törvényszék elitélte őket.

VÁROSI HIREK.

— **Födéltüz a kir. dohánygyárban.** Tegnap délelőtt kiégették a kir. dohánygyár kéményeit s egy kémény közelében, behullottak a szikrák a padlás belsejébe, lappangva égvén esti 9 óráig, mely időben a födeltüz kitört. A gyár tűzőre észrevevén a tüzet, rögtön felreverte a gyár harangját, mire a hivatalnokok, a szomszédban lakó önkénytes és gyari tüzoltók, a tüz esetére készen álló katonaság, a gyári munkások és munkásnők gyorsan megjelentek a vész helyén. A tűz elnyomatott mielott nagyobb kárt okozhatott volna. A gyár szerencsére a tüz kitörésekor szélcsend uralkodott; a tüz hamar jeleztetett, a segitség kéznél volt s a tüzbiztos épitkezése az épületnek megakadályozta a tüz gyors elterjedését. Sem a gyár közelében fekvő Szentpéter templom tornyán, sem pedig a tüzoltók örtornyán nem vertek félre a harangot, s igy a városi tüzoltók nem is jelenhettek meg a vész helyén. Nem ártana ezen „m e m e n t o" alkalmából visszaemlékezni arra, hogy a dohánygyárban egy tűzjelző állomás felállitása volt tervezve, melynek költségeit is tudtunk szerint már megszavazta a város képviselőtestülete.

— **Az E. M. K. E.** legközelebbi estelyének érdekes pontjat fogja képezni a tombola. Tiz szerencse asztal lesz mindenik külön ladyval és számos értékes tárgyal. Hisszük hogy közönségünk gondoskodik miszerint a nyeremény tárgyak szaporodjanak és a rendezőség buzgó fáradozásai meg legyenek jutalmazva a siker által.

— **A kolozsvári uri Casinóban** az éjjel kitünőleg sikerült Kaliko-bált rendeztek. A fiatal hölgyek rózsaszin calicoba öltöztek, — s álarczczal jelentek meg, ugy hogy a tánczosok az első négyesre mint ismeretleneket kérték föl. Az álarcz csak az első négyes után lett letéve. A kedélyes mulatság 8 óra után végződött.

— **Kereskedő ifjuság** ma esti, hangversennyel összekötött tánczvigalma kiváló sikerü mulatságnak igérkezik. A közönség köréből igen sokan készülnek a megjelenésre. A hangverseny pontban 8 órakor veszi kezdetét.

— **A kolozsvári** Angol Társalgó Kör évi közgyülését f. hó 24-én estve 8 órakor tartja meg a Hungária szálloda nagy termében. A tárgysorozatban nevezetes lesz az uj könyvtárról való jelentés. E közgyülésre, mely után társasvacsora következik, a tagokat tisztelettel meghivja Kovács János elnök.

— **Az „Egyetemi Kör"** tegnap d. u. tartott közgyülésén az elnöki tisztről lemondott Incze Béla helyére, Zlamál Ágoston, eddigi főtitkár választatott meg. Főtitkárrá Zlamál helyére Vargha István.

— **A néh. Váradi Károly** tanfelügyelő emlékének megörökitésére adakoztak: (1-ső közlemény.) Bányai Lajos tanitó (Makó) 5 frt: Ilkovics Sámuel 2 frt; Molnár József tanitó 1 frt. Horovitz Sámuel 5 frt. Hitelbank 5 frt. Kisegitő pénztár 5 frt. Takarék pénztár 5 frt. Br. Bánffy Dánielné 2 frt. Hutflesz Karolyné 3 frt. Stein Gábor 2 frt. Szathmáry Elek 1 frt. Szilvássy Miklósné 2 frt. Összesen 38 frt. Fogadják a nemes szivü adakozók a bizottság hálás köszönetét. Kolozsvárt, 1887. február 18-án. Elek Gyula, biz. pénztárnok.

— **Jó napja** volt ma a rendőrségnek. Balogh József ur koldulási merényletén kivül semmi olyan dolog nem akadt, mi folyó ügyeik intézésében megzavarta volna.

— **A selyemtermelők** figyelmébe ajánljuk e helyen is, Albach Géza polgármesternek, lapunk mai számában közzé tett fontos hirdetését.

IRODALOM.

* **„A keleti és a nyugoti kérdés. Fejtegeti D. K."** cz. e. jelent meg *Egerben* egy 40 lapra terjedő röpirat. Kapható *Szalcsányi* Gyula könyvárusitónál Egerben, valamint általa minden könyvárusitónál. Ára 50 krajczár.

* **A népfölkelésről** szóló törvény és az arra vonatkozó miniszteri utasitás megtelelő magyarázatokkal és felvilágositó jegyzetekkel jelent meg ujabban Budapesten Lampel Róbert kiadásában. A törvény ára 15 kr., az utasitásé 25 kr. Kapható bármely könyvkereskedésben.

* **„Szerelmes történetek"** czime alatt egy 9 hos-zabb elbeszélést tartalmazó beszély gyüjtemény jelent meg Bpesten, Aigner Lajos kiadásában. Szerzőjéül Gárdonyi (?) van megnevezve. A kötet ára 60 kr.

* **A Ludovika Akadémia Közlönyének** ez évi második füzete is a szokott érdekes tartalommal jelent meg. Nagyobb dolgozatokat hoz K. O. P. Balazs György és A. S tollából. Kisebb közlemények és könyvismertetések egészitik ki a h a t a l m a s füzetet.

MŰVÉSZET.

* **„A czár és ács"** ez a czime azon ijesztő mumusnak, melytől minden szinház bérlőnek a háta is borsózik. Mára volt hirdetve s a szegény igy is elhanyagolt „páratlan számuak" már előre kétségbe voltak esve a mai est élvezetétől. S ime még a p á r a t l a n s z á m u a k a t is pártoló isteni gondviselés a már előre álmosodó fejek fölül a szerencsétlenséget elháritá; ugyanis *„A czár és ács"* helyett *„Favartné"* fog ma menni. Áldassék a gondviselés szent neve!

* **Erdekes** szinházi hirt közlünk a szinházba járó közönséggel amennyiben, holnap vasárnap, nem az előre hirdetett „Mátyás diák" kerül szinre, hanem Jászai Mari asszonnyal „Szechi Maria" adatik másodszor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Bérlet 115-ik szám.

Jászai Mari II ik vendégjátéka.

Kolozsvárt, 1887. február 20 án.

SZÉCHI MÁRIA.

Szinmü 3 felv.

KÖZGAZDASAG.

A tőzsdéről.

Budapest, febr. 18.

G a b o n a t ő z s d e.

Buzában ma is gyönge volt a kinálat, de minthogy a vételkedv jó volt, az irányzat szilárd maradt. Körülbelől 15000 métermázsa gyorsan s teljes napi árakon kelt el.

Más magvakban gyér volt a forgalom. Irányzat és árak változatlanok.

É r t é k t ő z s d e.

Megnyugtató külföldi jelentésekre a mai tőzsde kedvezőbb hangulattal indult s a játékpapirok kurzusa lényegesen javult miután nagyobbszabásu helyi fedezeti vételek reálizáltattak. Vasuti érték szilárdabb, különösen államvasuti. A helyi piacz is több figyelemben részesült s különösen tatakarék-pénztárak és bankok kurzusa emelkedett. Valuta kissé lanyhult.

A d é l i t ő z s d é n magyar 4 százalékos aranyjáradék 96.07 és fél — 95.85 frton, magyar 5 százalékos papirjáradék 86.35 — 86.20 frton, magyar jelzálog-hitelbank (II. kib) 128 frton, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 90.75 frton, osztrák hitelrészvény 272—270.75 frton bécsi biztositó társulat 190 frton, Pannónia-malom 710—605 frton, Schlick-féle vasöntöde 162.50—162 frton köttetett.

Termény-, állat- és iparkiállitást rendez f. évi október hóban a szolnok-dobokamegyei gazdasági egylet Deés városában. A kiállitás tartama: Termény- és iparkiállitás tartama 8 nap vagyis 1887. évi október 16—23-ig. Állatkiállitás tartama 3 nap vagyis okt. hó 16—18 ig bezárólag. A kiállitás tartama alatt az erdélyi gazdák VII. vándorgyülése tartja üléseit és ugyanezen testület kebeléből kiküldendő bizottságok végzik a termény és állatosztályok, továbbá az iparosztály, mezőgazdasági gépipar alosztályának birálatát. Egyébb iparczikkek elbirálása megyei gazdasági egylet által felkérendő szakbizottságai által eszközöltetik.

Kiállithatók: 1. termények. Szolnok-Dobokamegyében előállitott összes termények. Ezeken kivül a rendező bizottság a magyar korona országainak más megyéiben előállitott terményeket is elfogadhat, amenynyiben a bejelentési adatok alapján feltehető, — hogy a kiállitás látogatóira tanulságosak, különös sulyt fektetvén a tiszta faju jeles vetőmagvakra. 2. állatok Szolnok-Dobokavármegye területéről; 3. iparczikkek, magyar korona országainak határán belül előállitott bármily néven nevezett versenyképes iparczikkek kiállithatók.

Bejelentések 1887. ápril hó 1-től ugyanaz év szeptember 15-ig fogadtatnak el. Ezen határidőn tul érkező bejelentések a rendező-bizottság belátása szerint elfogadhatók vagy tekintettel a helyi viszonyokra visszautasithatók.

A közönség köréből.*)

Nyilatkozat.

Az „Ellenzék" f. évi 36.-ik számában „A krasznai dalkör és az E. M. K. E." czimen egy közlemény jelent meg, mely a krasznai dalkör pénztárnokát oly szinben tünteti fel, mint a ki 7 frtot az E. M. K. E.-től önkényüleg és jogtalanul vissza tartott.

A dalárdának tagjai kötelességünknek tartjuk kinyilatkoztatni, hogy pénztárnokunkat semmi vád nem terhelheti, s midőn az „Ellenzék" tekts. szerkesztője azon megjegyzést tette: „a nyiltlevél irója helyesen cselekszik, ha ez eljárással szemben az előzetes határozathoz való szigoru ragaszkodást sürgetve megakadályozni igyekszik az E. M. K. E. czége alatt megkisérlett v i s z s z a é l é s t" (!) téves informatio után indult el. A tény ez: A krasznai, — még fiatal — dalkör áldozatot akarván letenni a haza oltárára, elhatározta, hogy egy tánczvigalommal összekötött dalestélyt rendez s a t i s z t a (nem „az estély összes bevétele") bevétel az E. M. K. E. javára fordittatik.

Dalegyletünk azonban — még éppen kezdő lévén — nem rendelkezett annyi pénzzel, hogy az előzetes költségeket abból fedezhesse, igy kénytelen volt egyes tagjait megterhelni s elhatározta, hogy minden tag az e l ő l e g e s költségek fedezésére bizonyos összeget fizet, — előre.

Legczélszerübbnek találtuk, hogy minden tag fizesse ki a személy, illetve családjegy értékét, a mi ugy fejeztetett ki, hogy az e l ő l e g e s k ö l t s é g e k fedezésére minden tag fizesse ki a jegy árát.

Előadás után a számadásnál kitünik, hogy a t i s z t a bevétel — a tagok által előlegezett pénzen kivül — 33 frt 40 kr. A beszámoló gyülésen szóba jön aztán, hogy hát a tagok által beadott pénzzel mi lesz? Egy rész t. i. 3 tag az E M. K. E. javára adni határozta azt, de az előre nemvolt k i m o n d v a. A másik rész — 11 tag — tudva, hogy az E. M. K. E. sem fogja azt kivánni, hogy minden egyes tag f i z e s s e n is és s z e r e p e l j e n is — hogy a hasznos hasznossal legyen összekötve, helyesnek látta a tagok által beadott pénzt a dalkör czéljaira forditani.

Minthogy ilyen nézet eltérések voltak, szavazat kéretett; de épen Vargha ur nagyhangu kiabálásért, mellyel pressziót akart gyakorolni az egész testületre, az nem történhetett meg. Az inditványoztatott tehát, hogy minden dalártag rendelkezzék pénzével.

Egy rész tehát adta a K-egylet — más a dalegylet javára. Igy lett aztán az E. M. K. E. nek beküldött összeg 36 frt, a dalkörnek visszahagyatott 7 frt 40 kr.

Wargha ur pedig ki a dalártagok által befizetett 10 frtot egészen be akarta küldeni a K egyletnek mivel akaratát érvényre emelni nem tudta, a dalkörből kilépett s egyoldalu és hibás értesitésével akarja czélját elérni.

A legnemesebb czélnál is van komoly, mi az ember kedvét minden jótékony czélu és nyilvános müködéstől elveszi.

Kraszna 1887. febr. 17-én.

Farczádi Pál,
Zoványi Lajos,
a magunk és dalköri több megbizó nevében.

*) E rovat a szerkesztőséget csak a sajtóhatósággal szemben kötelezi.

Szerk.

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS
BARTHA MIKLÓS.

NYILTTÉR.*)

Medic. & Chirurg.
Doctor Lengyel Gyula
fogorvos KOLOZSVÁRTT
belmonostor utcza 23-ik szám emelet.

A fogorvosi szaktudomány legujabb vivmányai szerént teljesen felszerelt

fogorvosi műtermét

megnyitotta. 11—20

Tömöszölések (plombálás) a legujabb amerikai módszer szerint a villanyosság segélyével eszközöltetnek.

Rendel d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5 óráig.

*) Ezen rovat tartalmáért nem vállalunk felelősséget. Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

HIRDETÉSEK.

Sz. **1653**—1887. (1—1)
tan.

Árlejtési hirdetés.

Kolozsvár sz. kir. város tanácsa Korod községében tiz darab marhára való istáló épitésére, zárt ajánlatok elfogadása mellett, **f. évi márczius hó 5-ére** versenytárgyalást hirdet.

A vállalott ár 545 frt 35 kr.

A szükséges tölgyfa-anyagot a város adja, a helyszinére szállitva.

A terv, költségvetés, árlejtési feltételek és munkabérszerződés a városház 6-ik számu szobájában bármikor megtekinthetők.

A zárt ajánlatok **f. évi márczius hó 5-én d. e. 12 óráig** a tanácshoz intézendők.

A zárt ajánlathoz 5% bánatpénz mellékelendő.

Kolozsvár sz. kir. város tanácsának 1887. évi február hó 18-án tartott üléséből.

110. **Albach Géza,**
polgármester.

Hirdetmény. 111. (1—1)

Kik a magas kormánytól ingyen selymérpetét a folyó évi tenyésztésre annak idején kivánnak, jelentsék magukat azonnal a városi tanácsnál a 8. sz. szobában; jegyeztessék fel az ott levő ivekre neveiket ugy, mint hogy mennyi petét kivánnak.

A ki ez alkalommal elmulasztaná magát jelenteni, az utólagos jelentkezéskor csak kevesebb petét fog kaphatni, mintsem kivánt volna.

A kik jelentkeznek, kötelezik magukat a pete átvételére.

A kik ingyen petét elfogadnak a kormánytól, kötelezik magukat a következőkre:

1.) Kötelezi magát mástól petét el nem fogadni.

2.) Kötelezi magát minden gubóit beszállitani azon hozzá legközelebb eső királyi beváltó-intézethez, mely neki a petekiosztás alkalmával tudtára fog adatni és pedig a gubónak I. osztályát tökéletesen egészséges kemény gubót 1 frt 20 krjával, — II. osztályát mocskos, puha és dupla gubót 50 krjval kilonként.

3.) Azok, kik termelt gubóikat bárki másnak, kereskedőnek, házalónak stb. eladnak, meg fognak büntettetni később meghatározandó összeg erejéig.

Kolozsvárt, 1887. február hó 18-án.

Albach Géza,
polgármester.

Jó minőségü tüzifa
eladó.

Hoszszu öle házhoz szállitva

17 forintért.

Megrendelhető: **Binder Györgynél Gyaluban.**

112. (1—3)

HOFER M. JÓZSEF

női divat- és pipere raktára Kolozsvártt, főtér Szathmáry-ház.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy a

FARSANGI IDÉNYRE

üzletemet mindennemű

BEL- ÉS KÜLFÖLDI VÁLOGATOTT DIVATOS

árukkal elláttam, s a legnagyobb választékban kaphatók:

Atlasz, surah, satin, merveilen és **Ramasche selyem ruhakelmék** minden szinben.

Legujabb **csipke szövetek**, ahoz való **széles volánok**, ugyszintén keskenyebb csipkék, — melyek közül különösen kiemelendők valódi **Lyoni selyem**, himzett gázgyöngyös és gyöngyözött tüll- és gázé csipkéim.

Többféle gyöngy ruhadiszek, világos szin, u. m.

fehér, crém, kék és rózsaszin tolprémek és selyem Plüchek.

A legujabb szinekben **Gáz, Creppe, Illusion** és **Tarlaton** kelmék, Battis, Moll és Crepplisek.

Belépők, czipők, fächerek, virágok izlésteljesen összeállitott garniturák és egyes buquettek, toll, főékek, coafurek és főmassenek.

Glassé és selyem kesztyük minden szinben.

Legujabb ruha disz és nyakékitő szalagok.

Gyöngygallérok, rüssök, hajdiszitő tük, valódi parfümök és szamtalan egyéb kellékek.

A legujabb hosszu miederekből gyári raktár.

MINDENNEMŰ

Tarlatán és selyem báliruháknak a legujabb divat igényeinek megfelelő előállitását elvallalom.

A n. érd. közönség b. pártfogását kéri

teljes tisztelettel:

HOFER M. JÓZSEF.

Vidéki megrendeléseknél a ruha előhoszának mértékét és egy minta derék beküldését kérem. 37. (15—x.)

CSIKY IMRE

ÜZLETÉBE

A VALÓDI FRISS

ERFURTI VETEMÉNY-MAGVAK

megérkeztek és kaphatók.

Kolozsvártt, Főtér 34. szám alatt.

109. (1—5)

Hölgyeknek fontos!

FARSANGI IDÉNYRE

báli ruhák megrendelhetők 20 forinttól felfelé

a legjutányosabb árban

BETEGH PÉTER

női pipere kereskedésében Kolozsvártt, főtér (Takarékpénztári épület.)

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek szives tudomására juttatni, hogy a jelen farsangi idényre a legujabb báli toilettekhez tartozó bel- és külföldi virágok (darab és garniturokban), Gásirok, Grendin, Creppe, Illusion, Tullanglais, Tarlatán, Moul és Creppelise szövetek, fehér, fekete és szines Atlas, Surah és Mervelé kelmék, báli belépők, tollak (minden szinben), legyezők, keztyük, miederek, szalagok, csipkék (minden szin és szélességben), fehér, fekete atlasz és brüner topánok, gyöngydiszek, fejékek, Rüschek, kerek és uszályos szoknyák, valamint e szakmába vágó még számtalan elő nem sorolt különlegességek.

Ruháknak elkészitését a legutolsó divat szerint **egy ruhaderék és elő-hossza beküldése után** felelősség mellett elvállalom.

Midőn ez alkalommal a n. é. közönség becses pártfogását kérem, nem mulaszthatom el emlités nélkül, hogy előnyös bevásárlásom folytán az elősorolt czikkeket feltünö olcsó árban szolgálhatom.

Miederekből és muffokból gyári raktár.

Szinházi- és sirkoszoruk legnagyobb raktára.

Batis- és len himzésekből gyári raktár.

27. (17—x.) Tisztelettel **BETEGH PETER.**

BOÉR SÁNDOR

23 év óta fennálló nagy varrógép raktárában

Kolozsvártt, Főtér 7. szám.

Vásárolhatni legjutányosabban, részletfizetésre is a gépek valódiságát tanusitó eredeti bizonyitványnyal ellátott „Howe", „Singer", „Wheeler és Wilson", „Cylinder Elastic" s „Oszlop"

varró- gépeket.

Erdélyben egyedül csakis raktárában találhatók a legujabb „Phönix" varrógépek,

mely ugy családi használatra, valamint iparos czélokra minden eddigi gépeket fölülmul, valamint uj találmányu Kayser féle gomblyukvarró készülékkel ellátott magaskaru „Singer" varrógép, (a varrógép ipar terén a legtökéletesebb haladás), melyhez kivánatra mellékelhető:

lyukbeszövő és monogramm himző készülék.

Ezen varrógép nemcsak hogy az összes eddig feltalált és tökéletesitett varrógépeket a rendes varrás minden nemében messze tulhaladja, hanem az oly fárasztó és hosszadalmas kézi munkát igénylő gomblyukakat is bámulatos csinnal és gyorsasággal (egy órában 50-nél többet) kiköti

csak BOÉR SÁNDOR tart.

Varrógép raktárával kapcsolatos igazitási műhelyében tanult gépészt, s azért képes megrongált gépeket is jótállás mellett ismét tökéletes jó állapotban jutányos áron helyreállitani.

33. (8—x.)

BUKOVSZKY LAJOS

FÉRFI-SZABÓ

KOLOZSVARTT,

bel-monostor utca 1. sz.
a. (Pléváania palota.)

Ajánlja

dúsan felszerelt raktárát

ugy hazai- mint külföldi szövetekből.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesittetnek.

A legkitünőbb faj ta szövetek már megérkeztek!

(5—30)

Arany ezüst óra lánczok.

Babos Sándor

órás Kolozsvárt.

Szinházi és táv lát-csövek, hévmérők, időjelzők.

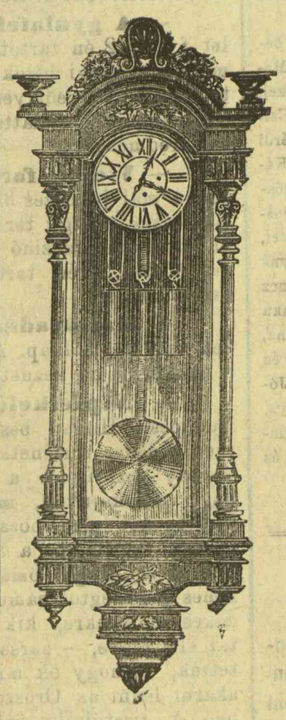

Ajánlja már 25 év óta fennálló s jó hirnévnek örvendő, dusan felszerelt

óra nagy raktárát

és

látszerészeti műszereit,

tetemesen leszállitott árak mellett.

Különösen ajánlom a most külföldön tett utazásom alkalmakor készpénzzel jutányos áron vásárolt valódi **genfi arany, ezüst férfi és női óráimat.**

Azonkivül ajánlom egy külföldi hirneves gyárból való minden nemü **látszerészeti eszközeimet.**

Mindennemü óra és látszerészeti eszközök pontos és szolid javitásait elvállalom a legjutányosabb áron.

Minden eladott és javitott óráért **két évi kezességet vállalok.**

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Két évi jótállás.

HAZAI IPAR.

Olcsó butorvásárlási alkalom!

Alólirt bátorkodom a n. érd. közönségnek becses tudomására hozni, hogy mától fogva egy nagy részét a raktáromban levő butorokból helyszűke miatt minden elfogadható áron, készpénz fizetés mellett, eladni vagyok kénytelen,

chiffonok, diófa- és vaságyak, diófa- és arany keretü toilette-tükrök,

salon garniturok

nagy választékban,

fekete ébenfa butorok, szivar-asztalok, szivar fali szekrények, ruganyos-, lószőr- és afrigue mádráczok

rendkivül olcsó árakon kaphatók.

Javitások és butorátalakitások ugy vidéken, mint helyben gyorsan és pontosan rendkivül leszállitott árak mellett eszközöltetnek.

Javitás és átalakitás.

Teljes tisztelettel

E. ZETTNER,

23. (12—24.) kárpitos és butor raktáros belmonostor- és páris-utcza sarkán.

Leszállitott árak.

Végkiárulás!

Csak még márczius hó 10-ig!

Hatósági engedély folytán, üzletszámolás (liquidatio) és helyiségváltoztatás czéljából, bezárólag és visszavonhatlanul, még csak

1887. évi márczius hó 10-éig terjedőleg,

Főtéren, gróf Teleky-háznál

mindkét üzletemben raktáron levő összes

szőnyeg- és kézmű-

árukészletemből,

tetemesen leszállitott, határozott árakon, készpénz fizetés mellett

VÉGKIÁRULÁST

rendezek,

melyre a t. közönség becses figyelmét különösen felhivni bátorkodom, miután ez nagyon kedvező, előnyös alkalom, szükségletét

még az eddiginél is olcsóbb

árakon beszerezhetni, miről becses látogatása által meggyőződést szerezni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

101. (3—10) **Gámentzy János.**

Csak még márczius hó 10-ig!

Végkiárulás!

Nyomatott Magyary Mihály könyvnyomdájában Kolozsvártt, bel-közép utcza 33. sz.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.